

Iš XII Tautinių šokių šventės atidarymo iškilmų. Pirmoji iš kairės — šventės rengimo komiteto pirm. Audronė Tamulienė. Lietuvos generalinis konsulas Čikagoje Arvydas Daunoravičius, Jolanta Paulauskienė, JAV Kongreso narys (IL-R) John Shimkus, laikinai einantis Lietuvos prezidento pareigas Artūras Paulauskas, JAV senatorius (IL-D) Richard Durbin ir LR ambasadorius JAV Vygaudas Ušackas.

Užpelnytą publikos ir šokėjų padėką, išreikštą karštais plojimais, šventės pabaigoje priima Audronė Tamulienė ir XII Tautinių šokių šventės meno vadovė Rasa Šoliūnaitė Poskočimienė.

Visos šventės nuotraukos Jono Kuprio.

Ačiū už šventę!

LAIMA KRIVICKIENĖ

Didžiausias, įspūdingiausias 2004 m. Amerikoje lietuvių kultūros renginys — XII Lietuvių tautinių šokių šventė, įvykusi liepos 3 d. „Allstate“ arenoje, po vienu stogu, į vieną erdvę suėmė 41 šokėjų grupę, per 1,500 šokėjų, vadovų, mokytojų, daugiau kaip 5,000 svečių ir žiūrovų, tikrųjų lietuvių tautos kultūros gerbėjų, puoselėtojų, bendraminčių.

Kas dar nebuvo girdėjęs „Hyatt Regency O'Hare“ viešbučio ar „Allstate“ arenas vardo, juos sužinojo besirušiant

XII Lietuvių tautinių šokių šventei. Netoli tarptautinio O'Hare oro uosto, iš tolo stiklu spindintys originalios architektūros „Hyatt Regency“ viešbučio pastatai, kur pirmosiomis liepos dienomis įsikūrė šventės vadavietė, priėmė ir gausius lietuvių būrius, atvykstančius iš Kanados, plačiųjų Amerikos valstijų, ar mažesniais pulkeliais iš Lietuvos ir Brazilijos. Tomis dienomis viešbučio vestibuluose ir visose atvirose erdvėse plakatai kvietė į Čikagos lietuvių tautodailės institu-

to suruoštą įdomią tautodailės parodą, buvo galima įsigyti šiai šventei skirtų suvenyrų, su šventės simboliais marškinėlių, kuriais, beje, daugumas šventės dalyvių iš karto ir pasipuošė. Vyko mugė. Salėje dėmesį traukė lietuviški, tautiniais ornamentais audiniai, ritinėlai spalvingų tautinių juostų, originalūs papuošalai, subtiliai ar išraiškingai įkomponuojant gintarą, kvietė ne tik grožėtis, bet ir rinktis, įsigyti, idomūs Algimano Kežio leidiniai, paveiks-lai, meno darbai, sukurti išradimų meistrų. Visur skambėjo lietuviškas žodis. Dar vis buvo

kartojamas šokio žingsnis, sudėtingesnė kompozicija — juk ne juokas, po vienos generaci-
linės repetitijos dalyvauti tokiame iškilmingame renginyje! Galėjai gauti gerai paruoštą visą informaciją, detalai nusakantią judėjimo kelius į miesto centre vykstančius renginius — šventės atidarymą Daley Plaza, susipažinimo vakarą Navy Pier didžiojoje salėje, buvo išbraižytos tikslios schemas, kaip savarankiškai ar autobusais pasiekti „Allstate“ areną.

Liepos 3-ąją link ryškaus, spalvingo „Allstate“ rūmų pastato dideliu srautu rieda automobiliai, autobusai, pildosi aikštelės. Atsitiktinai praeivį domina tautiniais kostiumais pasipuošę žmonės, linksmas balsų šurmuly. Smalsumą skatina ir automobiliai, atvykstantys su policijos garbės palyda ir apsauga. Žiūrovai ir dalyviai būriais ir būreliais renkasi vestibuluose, lukuriuoja, juk ne taip dažnai gali sutikti Lietuvos prezidentą Artūrą Paulauską su žmona Jolanta, lydimus Lietuvos ambasadoriaus Amerikoje Vygaudo Ušacko ir konsulo Čikagoje Arvydo Daunoravičiaus su šeimomis, o juo labiau šios šventės garbės komiteto žymiuosius Amerikos valdžios vyrus: senatorių Richard J. Durbin, Kongreso narį John M. Shimkus. Savosios Lietuvių Bendruomenės vadovus čia susitikęs net nenustembti,

juk taip turi būti, nes tradiciškai tautines šokių šventes visais laikais, štai jau dvyliką kartą, ruošia JAV bei Kanados Lietuvių Bendruomenės su Lietuvių tautinių šokių institutu ir jų pakviestas ruošos komite-tas, todėl čia sutinki ir pačius žymiausius lietuvių veikėjus.

Tik šokėjai jau rikiuojasi paradiui, žiūrovai užima vietas ir programos vedančioji Alida Vitas tylandžioje salėje pristato XII Lietuvių tautinių šokių šventės meno vadovę Rasą Poskočimienę. O ji, pasipuošusi gražiu tautiniu kostiumu, švytinčia šypsena žengia pirmyn, lydimi gausių plojimų, ir jie ją lydės iki paskutinio šios šventės akordo, nes tai jos ir jos ištikimųjų padėjėjų sukurta šventinė šokių kompozicija, kurios nekantriai laukiame. Viena po kitos į aikštę žengia šokėjų grupės, atvykusios nuo Baltijos jūros, abiejų vandenynų pakrančių, saulesiosios Brazilijos ir šiaurės Kanados bei įvairiausių JAV miestų, vedamos savųjų mokytojų, vadovų, su dviejų šokėjų priekyje nešamu grupės pavadinimu.

Dalyvauja „Aidas“ iš Kansas City, vadovaujami Anitos M. Strumilienės ir Amy Žemaitės.

tės-Newman, vaikų, jaunųjų veteranų ir šokėjų grupės; Toronto, Ontario, „Atžalynas“ — vadovė Aldona Zander, veteranai; „Audra“ iš St. Petersburg, FL, — vadovė Dalia Adomaitienė su savaisiais veteranais; „Aušra“ Omaha, Nebraska, — Gražina Reškevičienė ir Laima Antanėlienė, mokytojos Raminta Urbanavičienė, Alma Tomasello — vaikai ir jauni veteranai; „Aušrinės“ studentai su vadove Jurgita Matulienė iš Philadelphia, Pennsylvania; Hartford, Connecticut „Berzelis“, vadovaujamas Dalius Dzikienės ir Jono Kuodžio su vaikų ir studentų grupėmis. „Čikagos liuanistinė mokykla“ — vaikų vadovė Nijolė Jasėnaitė-Pupienė, Salomėja Radionovienė — jaunių vadovė; „Gedimino liuanistinė mokykla“ — vadovė Irena Rutkauskienė su vaikų grupe. Iš Riverside, IL — „Gija“ jaunieji veteranai su vadove Dalia Lietuvninkiene; Toronto, Ontario „Gintaras“ — vadovai ir mokytojai: Aldona Bubulienė, Rimas Janušonis, Raminta Yčienė, Rita Karasiejienė, Gintarė Kalendrinė, Vita Tirilienė ir vaikų, jaunių, studentų, veteranų grupės, į šventę atvyko arti 200 dalyvių; Hamilton, On-

tario, „Gyvataras“ — vaikų, studentų ir jaunųjų veteranų šokėjai su vadovais Kazimieru Deksniu ir Irena Žukauskaite; Lietuva, Panevėžys, — „Grandinėle“, vadovė Zita Rimkuvienė su studentų grupe; Cleveland, Ohio, „Grandinėle“ — vadovės Eglė Laniauskienė ir Rasa Valaitienė su studentų ir veteranų šokėjais; „Grandis“ iš Lemont, IL, — Violeta Fabianovich ir mokytojai: Antanas Rašymas, Reda Plūrienė, Dalia Demuth, Rima Polikaitytė, Vida Brazaitytė, Lidija Polikaitienė ir balletmeisteris Gintaras Grinkevičius bei šokantys vaikai, jaunieji, studentai, jauni veteranai, veteranai — tai šokėjai, kur vaikų, tėvų, senelių iš kartos į kartą puoselėjamas tautinis šokis; „Kalnapiše“ nuo Baltijos jūros iš Neringos, iš Lietuvos, jai vadovauja Rasa Norvilienė; Northern IL, Southern Wisconsin „Klumpė“ — studentai ir jauni veteranai, vadovaujami Rasos Šilkaitienės ir Ingridos Špokienės; Nijolė Jasėnaitė-Pupienė vadovauja ir „Lėtano“ veteranams, kurie ne tik šoka, bet yra pagrindiniai šios šventės rengimo komiteto nariai; „Liepsna“ — Linden, New Jersey, šokėjų grupė su vadove Rasa Apanavičienė; iš Seattle, Washington, „Lietutis“ — jaunieji veteranai, vadovaujami Zitos Burneikytės-Petkienės ir „Lino“ jaunieji šokėjai su vadovėmis Violeta Kuprėnaitė-Jessen ir Jeanette Norris; iš Lemont, IL — „Lietuvos Vyciai“ — vadovai Diana Gudavičiūtė, Daiva Kambero, Lidija Ringienė ir Frank Zapolis, ir jų vaikų, jaunių ir studentų grupės, „Maironio liuanistinės mokyklos“ vaikai ir jaunieji su šauniosiomis vadovėmis: Violeta Fabianovich, Reda Plūrienė, Žibutė Saulytė, Daina Matusienė, Audrė Kapacinskaitė, Vaiva Rimkeikaitė; „Meno mokyklėlė“ — jos šokėjams vadovauja Ligija Tautkuvienė ir Birutė Kugaudienė; Baltimore, Maryland, „Malūnas“ su vadovu Rychu Grybausku; iš Brazilijos, Sao Paulo „Nemunas“, 22 šokėjai, su vadove Rosana Ramsasauskaite-Petroviene ir Samira Rimkute; „Rūta“ iš Denver, Colorado, — vadovai: Antanina Bulotienė, Laima Jarašienė ir Arvydas Jarašius bei akordeonistas Rimas Bulota, vaikų ir jaunių grupės; „Sambūris“ iš Boston, Massachusetts, vaikai, jaunieji, studentai, veteranai su mokytojomis Naida Snipaitė, Rūta Mickūnaitė, Daiva Veitaitė-Neidhart, iš Arizonos, Scottsdale, „Saulė“, vadovaujama Dalius Zylytės-Motiejūnienės; studentai bei veteranai; „Spindulėlis“ iš St. Petersburg, FL, — vaikai su vadove Dalia Adomaitiene; Nukelta į 2 psl.

XII Tautinių šokių šventė buvo labai gausi mokyklinio amžiaus šokėjais, tad galime tikėtis, kad šių švenčių tradicija dar ilgai gyvuos.

Paskutinis šventės „Suktinis“ sujungė visus šokėjus.

XII Tautinių šokių šventės dalyvius ir svečius sveikina (iš kairės) Kanados Lietuvių Bendruomenės Krašto valdybos pirm. Rūta Žilinskienė, ir JAV LB Krašto valdybos pirm. Vaiva Vėbraitė.

TURINYS

Išpūdziai iš XII Tautinių šokių šventės.

Prisimintas poetas Bernardas Brazdionis trečioje mirties metinėse.

Iš Lietuvių rašytojų draugijos veiklos.

Philadelphijoje pagerbtas rašytojas Vytautas Volertas. Netekome knygnešių palikuonės.

Ačiū už šventę!

Atkelta iš 1 psl.

„Spindulys“ iš Le-mont, IL, — vadovaujant Regi-nai Grigaliūnaitei-Grigorio, Zitai Kušeliauskaitei, Audrai Lintakienei, Rasai Poskočimie-nei, Kristai Šoliūnienei ir Kas-tyčiai Šoliūniui, šventėje daly-vauja 48 vaikai, 33 jaunieji, 19 studentų ir 16 jaunųjų vete-ranų šokėjų; „LB Spindulys“ iš Los Angeles, CA, su vadove Danguole Varniene, mokytojo-mis Sigita Barysiene ir Daina Žemaityte, padėjėjais Dana Sco-la, Viktoru Raliu ir Daiva Grie-že-Jurgelėvičiene šventėje per 100 šokėjų: vaikai, jaunieji, stu-dentai, veteranai; Detroit, MI, „Šaltinis“ — vadovė Viktorija Viskantienė, mokytojai Asta Soltis, Ingrida Korsakienė, Jo-nas Korsakas su jauniaisiai ir jau-nių veteranais, studentais, vete-ranais, iš viso 85 šokėjai; iš Cleveland, Ohio „Šv. Kazimiero mokykla“, vadovaujant Aušri-nei Širvinskienei, Audronei Majorovienei ir Mildai Chmie-liauskaite, vaikų ir jaunių gru-pių šokėjai, o „Švyturio“ jauni-mas šoka, vadovaujamas Auš-rinės Širvinskienės ir mokytojų Živilės Vaitkienės, Ventos Ci-vinskaitės, Ricardo Širvinsko; „Vėjara“, iš St. Paul, Minnesota — vadovė Kristina Stirbyte-Cole ir studentai; „Vetra“ New Haven, Connecticut, — vadovės Vaiva Vėbraite-Gust ir Nancy Pawasauskaitė, ir šokėjai; „Vin-co Krėvės lituanistinė mokykla“ iš Philadelphia, PA, mokiniai su vadovais Kristina Rociūnai-te-Volertiene ir Linu Kucu; „Žaibas“ iš Madison, WI, jau-nieji veteranai vadovaujami As-tos Šepetytės; „Žiburio mokyk-los“ iš Detroit, MI, vaikai ir jaunieji šokėjai su vadove Vik-torija Viskantienė; „Žilvino“ jaunieji veteranai, vadovaujant Esterai Bendžiūtei-Washofsky ir Lynn Cox iš Philadelphia, PA.

Nenuostabu — 40 grupių! Šokėjai užpildo visą aikštę. Jaunystė, pasipuošusi puikiais tautiniais kostiumais, kurie dar labiau, nei šokis ar daina, jun-gia su Lietuva. Tautinis kostiu-mas atspindi išskirtinę krašto vietą — žemaitišką ar aukštai-tišką, Suduvas ar dzūkų, suvalkietiškas, gal pamario krašto, kas pasakys. Gerai pasizvalgę, gali pamatyti ir autentiškus rūbus, gerai sude-rintus, retai tepasikartojančius šioje erdve. Visi maloniai spalvingi, o palaidinukų baltu-mas, merskelių, peltakelių gražumas, siuvinetos, ar puoš-niais raštais išaustomis ran-kovėmis, liemenėlių išradingu-mas, prijuosčių spalvingumas ir raštų puošnumas. Kiekvie-nas atspindi ne tik lietuvių tau-tos meną, audėjos meistrystę, bet ir šokėjos pojūtį, išsiren-kant kuo pasipuošti, koki gal-vo apdangalą prisitaikyti, ko-kia juosta susijuosti.

Kaip nepasidžiaugti mažųjų šokėjų grožiu, ypač kad visų galvelės puošia išradingi gelii vainikėliai. Vyrų, nors ir ne to-kie puošnūs, tik taip pat nusa-ko lietuviško drabužio istoriją. Išsiriavę ir šokantys šokėjai sukuria spalvingą, akį viliojan-tį reginį. Ir, pirmą kartą į tokią šventę patekę, kitataučiai nega-li atsigržęti kostiumais, žmo-nėmis, muzika, šokiais, tautos kultūra.

Rimsta plojimai, įnešamos JAV, Brazilijos, Kanados ir Lie-tuvos vėliavos, skamba valsty-bių himnai, Lietuvos himną gieda visi drauge. Gausiais plojimais sutinkama XII Lietu-vių tautinių šokių šventės ren-

gimo komiteto pirmininkė Aud-ronė Tamulienė. Ji kreipiasi į šventės dalyvius, pristato Lie-tuvos laikinąjį prezidentą Artūrą Paulauską su žmona Jo-lanta ir įteikia jai gelii puokš-tę. LE Lietuvos prezidentas nuosirdžiai sveikino visus gau-siai susirinkusius, dėkodamas už ištikimybę lietuviškam šo-kiui, dainai, kalbai, Lietuvai, už lietuvišką stiprybę, linkė-damas, kad skambėtų lietu-viška daina ir suktųsi lietu-viškų šokių ratelis visur, kur tik esame mes — lietuviai. Džiugiai pasisveikins „Labas“, senatorius Richard J. Durbin, maloniai sveikina šventės ren-gėjus ir visus susirinkusius, John M. Shimkus, Kongreso narys, skaito šiltus JAV prezi-dento George W. Bush, lietu-viams skirtus, sveikinimo žo-džius, susilaukdamas gausių plojimų. Sveikinimai baigėsi ir aikštė atitenka šokėjams, o aikštė rėminantys skydai pasi-

žiūrovams linguojant muzikos taktu, šoka „Noriu miego“. Griausmingais plojimais paly-dėti vaikai ir jaunių grupės, aikštę užleidžia studentams. Nuskambėjusi seniausios lietu-vių liaudies šokio „Blezingelė“ muzika, darnūs merginų jude-siai, išreiškiantys skrydį, spar-nų švelnų plasnojimą, iššaukia audringus plojimus, o išgirde „Subatėlė“ ir vyrai studentai, nebeustygsta vietoje, išsiriavę sau patinkamiausia, išlieja į šokio kompoziciją. Didžiulė sek-mė lydo įspūdingą „Malno“ šoki, o rankoms susijungus, sparnams didinant greitį, rati-liams skriejant ratu, žiūrovai pakilo iš vietos ir nugriau-dė plojimų audrą, „bravo“ pasigir-do iš visų pusių.

Pertrauka sudarė galimybę pajudėti, žiūrovams pamankš-tinti kojas, susitikti artimus, pažįstamus, pasidžiaugti atvy-kusiais, nes jų čia, nuo pačio mažiausio iki vyriausio, atvyko

kai, „Žirkles“ — ir merginos, cia pat žaismingai su lazdomis išliedamos į ratelius, vyrus priverčia visai nejuokais pa-šokinėti, pajudėti. Plojimai ne-rimsta, o šokėjai jau sukasi „Pasiutpolkes“ sukuryje.

Visi šokėjai išsiriavo aikš-tėje. Šventė, deja, turi ir pa-baigą. Štai JAV LB Krašto val-dybos pirmininkė Vaiva Vėbrai-tė ir Kanados LB valdybos pri-mininkė Rūta Žilinskienė prie-žiūrovus — „Sveikinu XII Lietu-vių tautinių šokių šventę, subūrusią mus iš kelių žemynų ir įvairių šalių, iš daugelio miestų ir daugelio šeimų, ku-rios savo atžalynui perdavė gyvą lietuvišką dvasią ir ener-giją. Sveikinu šventės įkvėpė-jus ir įgyvendintojus, kurių ne-suskaiciuojamų valandų trisias iššaukia gilia padėka. Sveikinu šokėjus, džiuginančius mus sa-vo grožiu, miklumu ir spalvin-gumu, ir jų mokytojus — su-gebėjusius iš daugelio ratielių sukurti nepamirštamą lietu-viško paveldo sukūrį.“ maloni-ai kalbėjo Vaiva Vėbraite ir jai pritarė Rūta Žilinskienė — „mus visus vienija tėvynė Lie-tuva, tad apjuoskime ją savo dainų ir šokių pynę, puose-lėkime tautinius lobius... atvy-kę iš Europos, Šiaurės ir Pietų Amerikos, iš arti ir iš toli — šokame kartu visi šioje šventėje ir ateityje...“

Ir vėl aikštėje, dar kartą šo-kėjų tarpe, dvi nepaprastos mo-terys, šventės vadovės: Rasa Poskočimienė ir Audronė Tamulienė. Atrodo, kad nuo plo-jimų audros „Allstate“ rūmų stogas pakils. Ilgai ir kantriai kurtą šventę įvyko, paskutinė nata tarsi suveda rezultatus: dalyvavo per 40 šokių grupių, per 1,500 šokėjų pakluso meno vadovės Rasos Poskočimienės ir jos padėjėjų Dianos Gudavi-čiūtės bei Rėdos Ardytės-Pliu-rienės fantazijai, muzikos ira-šus paruošus Lietuvos liaudies kultūros centre Vilniuje, juos šventei Čikagoje pritaikę techn. redaktorius Jonas Korsakas, salėje garso režisierius — Alek-sandras Tamulis, šventės pro-gramos komiteto, kuriame dar-bavosi Gintaras Grinkevičius, Rasa Poskočimienė, Irena Rut-kauskienė ir Ingrida Špokienė sukurta programą stebėjo ir džiaugsmingai plojimais pri-tarė virš 5,000 žiūrovų. „Šok jaunystę džiaugsmo šoki, dien-os, naktys dėl tavęs“, — sako Rasa Poskočimienė ir turime tikėti, kad, esant tokiems šau-niems vadovams, šokių šventės dar ilgai gyvuos. Ačiū už šventę. Iki kitų susitikimų.

„Šok, jaunyste, džiaugsmo šoki, dienos, naktys dėl tavęs!“ — ir turime tikėti, kad, esant tokiems šaukiniams vadovams bei šokėjams, tautinių šokių šventės dar ilgai gyvuos. Ačiū už šventę.

puošia visų šventėje dalyvau-jančių grupių vardais.

Skambant „Labas vakaras, sveteliai“ — prisiartinio akimir-ka, kurios visi laukė — taip 2003 m. Pasaulio lietuvių dainų ir šokių šventės sveikinimo mo-tyvas, lyg tęsdamas tautinio šokio kelionę per pasaulį, svei-kina XII Lietuvos tautinių šokių šventę Čikagoje, o aikštėje šo-kiui jau pasirošę studentai: „Labas vakaras, sveteliai, šven-tė jums ir mums!“ Studentų grupės sukasi „Rolenderio“ rit-mu, po jų pabyra „Lietaus la-šiuškai“ — vaikai — „Kas ten trepsi, kas ten šoka/ Kas ten vaikščioja po stogą? Ciku, caku, tuku, tuku/ Daug žydrų lietaus lašiučių“. Nuotaikingą V. Ba-rausko muziką keičia senovinio liaudies šokio „Kūma“ melodija. Smagi polkutė „Mažylė“ pa-judina net žiūrovo kojas ir min-timis bei akimis lydedami jau-nių šokėjų poras kartu iš ketu-rių žinomų šokių pina „Folklo-rinę pynę“. „Petkevičiaus pol-ką“ mažieji šokėjai jau šoka vi-sai drąsiai.

Grupės vikriai keičia viena kitą ir jaunių grupių šokėjai, nuosirdžiai atlikę ištrauką iš Juozo Gudavičiaus devynių ratielių pynės „Šitam dideliu būry“, į ratą priėmė vaikus,

darniomis šeimomis, gal net gentimis.

Antroji dalis „Vakaruškos“ — prasidėjusi „Jievaro tiltu“, pa-kvietė veteranų poras. Aikštė prisipildė, nuometais pasida-binusiomis šokėjomis, nuosir-džiai, žaislingai šokėjai atlie-ka „Ketvirtinai“, letą ir orų „Iškilmingąjį trejinį“ ir išra-dingai pasitikę studentes mer-ginas, aikštę užleido „Abrusė-liu“ šokėjoms, lininius rankš-luostelius skalbiančioms, džio-vinančioms, dailinančioms. Žiūrovai kiekvieną šoki, įdomią kompoziciją palydi plojimų au-dra. Šokio „Audėjelė“ darbo rati-lius suko suaugusių grupės šokėjai, tik nenustygstantys veteranai jau keičia ir šoka „Anės“ polkos ritmu. O toliau dar gražiau: „Tos kaimo vaka-ruškos/ Tai šokame linskmaj/ Jau sklaidos pilkas rūkas/ Nepjauti dar dobilai“ išjudina žiūrovus, dar smagiai garsiais plojimais pritari.

„Trepsiuko“ ir „Spaciropol-kes“ junginio „Senovinį spacie-rių“ jau trepsi ir vaikštinėja suaugusių grupių šokėjai. Ji taip pat pašoko senovinį 4 dalių kadriolį „Varkijietį“ ir aikštę užleidžia vyrams „Pakeltkojis“ — dunda klumpės, žiūrovams plojant, šoka, sukasi kaip vijur-

Bernardas Brazdžionis

PRISIKĖLIMAS

*I namus
aš einu kas dieną ir tenai
Nerandu
nei pavasario, nei saulės, nei tavęs,
Rauda ten
blaškomi sodybų pelenai
Ir nakčia
kelia raganos ir kaukai vestuves.*

*O jaučiu –
po žiemos ledu nemiega upės, ne,
Ir girdžiu –
teka šneka jų srovė gili;
Pumpurai
po šiaurinio šalčio luoba ledine
Vėl pabus,
atsigavę aukso saulės spindulys...*

*Apsnigti,
kaip senų motulių, varpinių varpai
Suaidės,
ir sugaus pavasario malda,
Ir žydės
partizanų, tulpėm papuošti, kapai,
Ir dangaus
juodo skausmo vėliava juoda*

*Švies ir bers
į šventorius, giedančius linksmai
„Aleliuja!“
„Aleliuja!“ – žiedus ir geles,
Ir dainuos
vėl gyvenimui pabudinti namai,
Ir žvaigždės –
sidabro uogas danguje –
sidabrinę laisvės paukštę les.*

*I namus
iš pasaulio viešelių visų
Grįš visi,
ėję Viešpaties valia ištikimai,
Kam širdy,
kai aplinkui buvo juoda ir tamsu,
Tartum saulė
švietė Tėviškes Namai.*

VASAROS LIETUS

*Nakčia už lango, tartum jūra begalinė,
Apsėmusi žvaigždes ir tolimus skliautus,
Apsėmus sodą ir žmogaus išvargintą krūtinę,
Kaip okeanas, ošia vasaros lietus.*

*Ir ošime jo tu girdi, kaip kyla jėgas,
Kaip geria palaimą nuvytus žolė,
Ir kaip šaknelė, po vėlna atsivargus,
I dangų stiebias... Ir dulkėta pakelė*

*Vėl pasitiesia žalią kilimą, ir medžių
Dainuoja lapai vėl gyvybės kupini,
Ir tu, kaip tėviškes pakluonėj kadai kadžių,
Vėl pirmą potvynį širdy išgyveni...*

*Ir žingsnių vėl klausai įpykusio perkūno,
Kai naktį perskelia žaibų žara šviesi,
Ir vėl nueina šiurpuliai šalti per kūną,
Ir vėl toks mažas tu, toks vaikas tu esi...*

*O ten už lango, tartum jūra begalinė,
Apsėmusi žvaigždes ir tolimus skliautus,
Apsėmus sodą, sielą, naktį ir krūtinę,
Kaip jūra – ošia ošia vasaros lietus.*

ŽVAIGŽDŽIŲ ŽVEJYS

*Bežvaigždės sutemos, o tu po juoda upę
Braidai ir vakar čia žvaigždės sukritusias renki.
Pakrantės gluosnyje maža paukštelė tupi,
O jos giesmė pavargusi, sunki...*

*Joje girdejai tu savos širdies plakimą
Ir ilgesį bekrasčių vandeny,
Joje regėjai tu pavasario dvelkimą
Ir skundą žemės palauztų sparnų.*

*Joje atsiliepi balsai iš Paukščių tako,
Joje atsišviete Sietynas iš dangaus,
Joje kažkas ir tau širdin prašneko
Balsu ne paukščio, ne gelės ir ne žmogaus...*

*Ir tu eini, keli rankas į dangų,
Ir ne žvaigždžių jos kupinos šviesių,
Jas juodas upės dugno dumbblas dengia,
O veidą – plėnys vakaro gaisrų.*

*Ir iš pakrantės gluosnio išbaidai tu
Paukštelę mažą į nakties gelmes...
Ir tu skubi ten greitai, greitai, greitai,
Kaip aidas jos nutilusios giesmės.*

Prisimenant Didįjį Poetą Bernardą Brazdžionį jo trečioje mirties metinėse (m. 2002 m. liepos 11 d.). Metams po jo mirties praėjus, 2003.07.11 d. Petraiščių kapinėse buvo pašventintas paminklas Bernardui Brazdžioniui.

„...Ne B. Brazdžionis kaltas (bet jam Dievo duota dovana), jeigu jis vieną kartą sugebėjo būti švelniai diskretiškas, antrą kartą – mįslingai susimąstęs, trečią kartą – atvirai maldingas, ketvirtą kartą – elegiška graudus, o penktą kartą – iškilingai dramatiškas bei ironiškas. Tai jo teisė. Skaitytojas ir kritikas tegali reikalauti, kad visais šiais atvejais išeitų geri kūriniai, t.y., kad jų idėja bei jų įsivaizdavimo sutaptų formos organinėje vienybėje. Šito Brazdžionis daug kartų pasiekė įvairiomis formomis“.

J. Grinius; iš *Veidai ir problemos I*

MANO ŽEMĖS VARDŲ SKAMBESYS

Tu, gerasis Viešpatie, esi;

*Tu, dangaus aukštybių melsvuma,
Tu, Kalėdų rytmečio šarma;*

*Tu, tylus šlamėjimas klevų,
Tu, vainikas klonių ir kalvų...*

*Jūs, aukštačių ramūs ežerai,
Jūs, birželio kvapūs vakarai;*

*Jūs, Rūpintojėliai pakeliuos,
Jūs, aidai pagyjuose žaliuos;*

*Gilios marių gėmės ir daina
Ilgesio ir skausmo kaupina...*

*Mano žemės vardo skambesys
Tu visa, mana širdie, esi!*

LAISVĖS OBELISKAS

*Ant tavo aukuro, taika, mes dedam viską:
Ir prezidentų deklaracijas gražias,
Ir aukštus principus, ir laisvės obeliską,
Ir mūs kareivių motinų širdies kančias.*

*O tu pro mus, kaip baltas paukštis juoda naktį,
Graziai giedodama saulėtekin skrendi;
Ir nuo šviesos tavų sparnų mes baigiam akti,
Ir nuo tavos giesmės klaiku, klaiku širdy.*

*Ant tavo aukuro, taika, mes dedam viską:
Atlanto chartas ir mažų tautų džiaugsmus,
Karus ir pergales, ir laisvės obeliską,
Ir milijonų laimės židinius – namus.*

*O tu, kaip stabas, prie pasaulio šio bedugnės
Šauki „Aukų!“, šauki „Žmonių!“, šauki „Tautų!“
Ir tavo aukso galvą supa, tartum ugnys,
Skeletai jų, kad tu nemirtum, atneštų...*

*Ant tavo aukuro, taika, mes dedam viską:
Ir tai, kas buvo praieity, ir tai, kas bus,
Šventuosius pažadus ir laisvės obeliską,
Ir savo didvyrių išniekintus kapus.*

*O tu, kaip alkanas mirties urve drakonas,
Kur teka upė skausmo ašarų ilga,
Šauki: „Man vienas kšnis – jūsų milijonas...“*

Kas tu esi, taika? Kas tu esi, taika?..

LIETUVIŠKAM ŽODŽIUI

*O, mūs šventas lietuviškas žodi,
Ilga naktį vergijoj kalėjus,
Ne kaip vergas šiandien pasirodyk,
Bet kaip laisvas pavasario vėjus.*

*Be tavęs daugel kryžkelinos krito,
Tau skambėtų mūs padangė apgynę...
Nesulaukė jie tekancio ryto,
Bet sulauks Lietuva, jų tėvynė!*

Iš Lietuvos rašytojų draugijos veiklos

2003 m. buvo išleistos šios LRD-jos narių knygos:

Stasys Dziugas. *Kiškis neša dovanų*. Eilėraščiai ir pasakos vaikams. VI. Stancikaitės iliustracijos.

Alfonasas Šešplaukis-Tyruolis. *Rudenio saulė*. Poezija.

Rašytojas Česlovas Senkevičius, *Tėviškes žiburių* redaktorius Toront, Kanadoje, 2004 m. pavasarį išleidžia knygą *Penki taškai*. Tai bus jo puikiųjų *Tėviškes žiburių* vedamųjų rinkinys. LRD-jai šio leidinio labai laukia.

Lietuvių rašytojų draugijos 2003 m. literatūrinė premija paskirta poetei Eglei Juodvalkei už poezijos knygą *Veidrodis ir tuštuma* ir rašytojui Vytautui Volertui už jo viso gyvenimo kūrybą. Jis yra parašęs šias knygas: *Upė teka vingiais* (1963), *Gyvenimas yra dailus* (1964), *Sąmokslas* (1968) ir *Pragaros vyresnysis* (1971), (abu Draugo konkurse pelnę premijas), *Greitkelis* (1981), *Jaučio ragai* (1985), *Vilkas iš galų* (1991); novelių ir pasakojimų rinkinį *Meilė žolei* (1995); atsiminimų knygą *Angelams vedant, vėliniams painiojant* (1996 Lietuvoje), apmąstymų knygą *Viešnagė pas Dievą*. Pasakojimai apie tikrovę (2001 Kaune). Išvertė H. Sudermanno *Lietuviškas pasakas* (1970). *Ateities, Mokslo dienų, Jaunojo ūkininko, Žiburių, Aidų, LE bendradarbis*. *Draugo* ir kitų laikraščių bendradarbis. Poezijos almanachas *Verpetai* (1946) Vokietijoje.

Premijos komisija: Stasys Dziugas, Stasė Petersonienė, dr. Alfonsas Šešplaukis-Tyruolis. Mecenatas Lietuvos fondas.

Sveikiname mūsų draugijos poetas ir rašytojas, gimusias 1923 metais, sunešusias ir literatūrinio kračio skrynią didelį kūrybinį lobį. Tebūnie apie jas ilgesnis žodelis.

Aurelija Žižniauskaitė-Balašaitienė. Poetė ir prozininkė. Ji yra parašiusi šias knygas: išleisti romanai – *Škeveldros* (1987), *Praradimų ženkle* (1995), *Žarijos ir pelenai* (1995), novelių rinkinys – *Susitikimas pamary* (1982). Periodinių leidinių atkarpose išspausdinti šie romanai: *Užburtame rate* ir *Vidurnakčio serenada*. Parašė muzikines dramos *Vilniaus pilies legenda* libretą. (Muz. A. Jurgučio). Poezijos rinkinys *Tarp dviejų tėvynių*. Uoliai bendradarbiauja įvairiais straipsniais lietuviškoje ir Cleveland amerikietiškoje spaudoje.

Birutė Pukelevičiūtė dabar gyvena Lietuvoje. Poetė ir prozininkė. Išleistos knygos: *Metugės*. Poezija. – (1952); *Aštuoni lapai*. Romanas. (Chicago, 1956);

(Vilnius, 1992); *Aukso žąsis*. Pasakiška komedija. (1965); *Rugėjo šeštadienis*. Romanas. (1970); *Peliukai ir plėštos*. Eiliuota pasaka. (1973); *Dartovių gegužinė*. Eiliuota pasaka (1973), *Kalėdų dovana*. Eiliuota pasaka (Chicago 1973, Vilnius 1990); *Naujųjų metų istorija*. Romanas. (1974); *Skraidantis paršiukas*. Eiliuota pasaka. (1974); *Klemen-tina ir Valentina*. Eiliuota pasaka. (1974); *Rimas pas Kęstutį*. Eiliuota pasaka. (1975); *Septembra sėstadienis* (*Rugėjo šeštadienis*). – (Vert. į latvių k., 1976); *Lieldie-nas bez zvaniem* (*Velykos be varpų / Aštuoni lapai*). – (Vert. į latvių k. 1981); *Devintas lapas*. Romanas. (1982); *Marco Polo Lietuvoje*. Apsakymai. (1982); *Žydra ir geltona*. Pjesės. (1984); *Atradimo ruduo*. Poetiniai apsakymai. (1990); *Planto*. Aps. *Rauda* (iš rink. *Atradimo ruduo*) (vert. ispanų k. Vertė B. Ciplijauskaitė. – Barcelona, 1994).

Draminių kūrinių („Žmonės ir beržai“, „Antroji Salomėja paimavose“) vaidintą scenoje iš rankraščių. Išvertė į lietuvių kalbą operų libretų „Fidelio“, „Carmina Burana“ ir kt., pritaikė scenai lietuvių rašytojų kūrinių. Pagal „Aukso žąsį“ pastatytas filmas, spektaklis Kauno dramos teatre. Jos rūpestiu išleista literatūrinių plokštelių (be minėtų autobiografių) *„Žirgėnėliai“* ir kt.).

Marija Tūbelytė-Kuhlmanienė. Prozininkė. Parašė novelės *Isibrovė* (1986), *Amalas*. Apsakoma *Svaigulys*. Romanas (1994). *Vaikystės atsiminimai* (1990–1991) Spausdinti *Dirvoj* ir *Žvaigždutėje*.

Alina Pajaujytė-Staknienė. Literatūros kritikė. Kritikos straipsnius ir recenzijas rašo *Metmenyse*, *Aiduose*, *Drauge* ir *Lituanus* žurnale. Keletą metų buvo *Lituanus* žurnalo vyriausiąją redaktore. Parašė vieną skyrių dr. V. Kelertienės knygai *Išėjus negrįžti*. (Marius Katiškio gyvenimas). Vienas jos straipsnis yra *Egzodo literatūros atšvaitai* (1989).

Aldona Veščūnaitė-Janavičienė gyvena Australijoje. Poetė. Išleido poezijos rinkinius: *Žodžiai kaip salos* (1976), *Aidinčios upės* (1985), *Medžiai ryto laisvėje* (1999).

Rūta Kleva Vidžiūnienė-Mickevičiūtė (g. 1923 m. mirė 2000 m. Lietuvoje). Prozininkė. Išleido šias knygas: novelių rinkinys: *Vieno vakaro melancholija* (1983), *Sąžinė* (1993), romanai *Rojas paukščio grįžimas* (1992) ir biografinė apybraiža *Kompozitorius Bronius Budriūnas* (1988).

Atsiprašome ankstesnius aštuos-

Stasė Petersonienė, Lietuvos rašytojų draugijos pirmininkė.

niašdesimtmečius už jų nepaminimą buvusiuose aplinkraščiuose. Palauksime, kol jie laimingai sulauks 85-tųjų metų.

Sveikiname 85 m. sulaukusius poetas – **Kazį Bradiną, Jurgį Blekaitį ir Almį Juozą Jūrągi** Australijoje.

Jei gyventų, šimtmet 85 metų gimtadienį švęstų šie mums brangūs kūrėjai: poetas Balys Auginas ir rašytoja Vlade Butkienė mirė Clevelande, rašyt. Aloyzas Baronas mirė Čikagoje, semiotikas, prof. Algirdas Greimas mirė Paryžiuje, palaidotas Kaune, poetas Jonas Minelga mirė Čikagoje.

Rašyt. Juozas Toliušis g. 1923 m., miręs 1999 m. šimtmet švęstų 80 m. sukaktį.

Poetas Pranas Kozulis mirė Kanadoje. Poetas Pranas Pusdešis mirė Australijoje. Rašyt. kun. prel. Pranas Vaseris (būtų 88 m.) mirė Australijoje.

2003 metais mirė LRD-jos nariai:

Poetas kun. Leonardas Andriekus, rašyt. Algirdas Gustaitis, prof. Vincas Maciūnas, literatūros kritikas Algirdas Titus Antanaitis.

Rašyt. Ava Saudargienė-Simniškaitė gyveno ir mirė Australijoje. Ji parašė šias knygas: *Tolimų kraštų mirazai*, *Vėjas iš rytų*, *Naikinamieji* (išversta į anglų k.), *Anapus horizonto*. Scenos veikalai: *Varlių karalius*, *Brolių beieškant*, *Eglė žaltųjų karalienė* ir kt. Rankrašty paliko *Baltieji vergai* ir *Atadulka sutima šalele*.

Mūsų jaunieji LRD-jos nariai:

Vainis Aleksa, Eglė Juodvalkė, dr. Mirga Girniuvienė, Daiva Karužaitė, Audra Kubiliūtė, Ses. Ona Mikailaitė, Austė Petčiūraitė, Nijolė Gražiulienė, Dovilė Užubalytė, Australijoje.

Nukelta į 4 psl.

2003 m. lapkričio 9 d. Jaunimo centre (Čikagoje) Lietuvos rašytojų draugijos ruošto literatūros vakaro dalyviai. Iš kairės: Teresė Pautienė-Bogutienė, Audra Kubiliūtė-Daulienė, Vilija Vakarytė, Eglė Juodvalkė, Regina Oraitė, Nijolė Jankutė-Užubalienė, Stasys Dziugas, Kornelijus Jazbutis, Stasė Vanagaitė-Petersonienė, Alfonsas Tyruolis-Šešplaukis.

Retas renginys Philadelphijoje

GENOVAITĖ MACIŪNIENĖ

Laikas bėga nesustodamas ir neatsigrįždamas atgal, tik nusinešdamas viską praeitin, o gal dažnai daug ką ir visiškai užmarštin.

Jau daug metų susiklostė ton praeitin, kai kaimynystėje Kanadoje, netoli Kingston Šv. Lauryno, tukstantinių salų išpuošto, upės artumoje buvo įsikūrę dailininkai Antanas ir Anastazija Tamošaičiai, lietuvių tautodailės tyrinėtojai, kūrėjai puoselėtojai ir propaguotojai. Jų abiejų pastangomis 1977 metais buvo įkurtas Lietuvių tautodailės institutas su būstine Toronte. Šio instituto dalimi dar tebesame ir mes, Philadelphijos skyrius, įsteigtas 1979 m. Skyriui dabar vadovauja energinga pirmininkė Aldona Rastenytė-Page su jai gelbiantia valdyba ir daug patyrimo turinčia vicepirmininke Danute Surdėnienė. Šio skyriaus sumanymu, prisijungus Lietuvių namų Kultūros centrui bei Philadelphijos Lietuvių Bendruomenės valdybai, gegužės 16 d., sekmadienį, Šv. Andriejaus parapijos salėje, tuoj po lietuviškų Šv. Mišių ir gegužinių pamaldų buvo surengta literatūros popietė – Vytauto Volerto, rašytojo, publicisto, žurnalisto, visuomenininko (pagal profesiją – inžinieriaus) pagerbimas ir veliausias jo knygos *Kronikėlės – senų laikų, naujų laikų*, išleistos Lietuvoje, sutiktu.

Aldona Page šiltai pasveikino gausiai susirinkusius, kartu pasidžiaugė, kad lietuviškos knygos metų proga galime iš arčiau pažvelgti į Vytauto Volerto gausią kūrybą ir pasveikinti jį su jam suteikta Lietuvių rašytojų draugijos 2003 metų literatūrinė premija. Buvo pakviesta Philadelphijos LB kultūrinį reikalą atstovė Teresė Gečienė, kuri, pasveikinusi premijos gavimo proga, įteikė

Vytautas Volertas taria padėkos žodį sveikintojams ir jo knygos sutiktuvių dalyviams.

Vytautui Volertui JAV Lietuvių Bendruomenės Kultūros tarybos paruoštą sveikinimą – plaketę ir oficialiai atidarė literatūros popietę.

Nors Vytautas Volertas, jau seniai gyvendamas Philadelphijos pašonėje, Riverside, NJ, buvo visada ir visur matomas, bet gilesniam jo darbų aptarimui ir pasidalinti savo mintimis apie Vytauto Volerto asmenį buvo pakviestas Juozas Gaila, gyvenantis Baltimorėje, kaip bendramintis, bendradarbis ir dažnai kartu visuomeniškai veikęs. Juozas Gaila pasirinko savo žodyje įvertinti Vytauto Volerto kaip visuomenininko, Vytauto Volerto darbus. Prisiminė savo pirmą pažintį su V. Volertu. Tai buvo tuo metu, kai abu buvo įsidarbinę Baltimorėje. Vytautas buvo labai greitai visų

pamėgtas, gal todėl, kad ir jis pats visus mėgo, su visais miešio bendravo ir visų rūpesčius kantriai išlausydavo, savo paguodos negailėdavo. Kadangi Vytauto Volerto gyvenimas taip susiklostė tarp Philadelphijos ir Baltimorės, tai ir jo visuomeninė veikla plėtėsi tarp šių vietovių. Pradėjęs Lietuvių Bendruomenės pirmininko pareigas Philadelphijoje, jas tęsė ir persikėlęs Baltimorėn.

Grįžęs Philadelphijon, bendruomeniniam darbe kilo aukštyt. Jis buvo išrinktas IV JAV Lietuvių Bendruomenės Tarybos prezidento pirmininku. Po kiek laiko jau buvo išrinktas JAV LB Krašto valdybos pirmininku ir ryžosi valdybą sudaryti, ir tai labai rūpestingai, iš ne per gausaus vietinio lietuvių telkinio Philadelphijoje. Mat,

tuo laiku buvo kilę nesutarimų tarp ankstesniųjų imigrantų ALTO organizacijos ir Lietuvių Bendruomenės. „Didiesiems Lietuvių Bendruomenės... veikėjams kilo mintis, – kaip išsireikšti Juozas Gaila, – iškelti LB iš Čikagos, tikėdamiesi kad Vytautas Volertas, pagal savo ramias kalbas ir konstruktyvius rašinius, sugebės atstatyti ramybę ir taiką“. Deja, realybė pasirodė neįveikiama, ir ALTas atsiskyrė nuo bendruomenės. Tačiau Vytauto Volerto straipsniai spaudoje toliau skatino ir jungė visus į logiškas, ramias diskusijas. Vytautas Volertas buvo ne tik gabus visuomenininkas, bet ir ryžtingas moksle. Inžinerijos studijas pradėjęs dar Lietuvoje, atsidūręs Amerikoje, jis įsigijo net tris magistro laipsnius, todėl buvo inžinierius, mokytojas ir profesorius.

Vytauto Volerto asmenis – rašytojo pusę aptarė Aldona Page. V. Volertas, pradėjęs rašyti gimnazijoje, ir jau nuo pat gimnazijos laikų dalyvauja literatūrinėje veikloje. Jis rašė daug straipsnių įvairioj spaudoj Lietuvoje, Vokietijoje ir čia, Amerikoje, be to, atvykęs į Ameriką, parašė net dvyliką romanų, o savo paskutinę knygą *Kronikėlės – senų laikų, naujų laikų* – 20 apsakymų. „Pažvelgę į didelę jo knygų rikiuotę, stebimės žodžių gausa, kurie, paklusę rašytojo valiai, subėga į įdomius įvykius, situacijas ir mes, juos beskaitydami, nejučia persikeliam į rašytojo pasaulį, bendraujame su jo aprašytomis charakteriais“, – teigė, pradėdamas apibūdinti žodį apie jo kūrybą, Aldona Page.

Pradėjęs reikštis literatūrinėje vagoj Alytaus gimnazijoje, niekad ir nesustojo, bendradarbiaudamas beveik kiekviename lietuviškame laikraštyje. Pirmasis jo romanas *Upė teka vingiais* pasirodė 1963 metais. Metais po to – *Gyvenimas yra dailus*, 1968 ir 1971 metais pasirodė vėl du romanai *Sąmokslas* ir *Pragaros vyresnysis*, kurie tais pačiais metais laimėjo *Draugo* dienraščio metinę premiją.

Vytauto Volerto pagerbimo rengėjai ir sveikintojai. Iš kairės: LB apylinkės pirm. dr. Daumantas Matulis, prelegetas Juozas Gaila, Danutė Surdėnienė, rašyt. V. Volertas, Bronė Volertienė, Tautodailės instituto pirm. Aldona Page, Dalia Jakienė, Julija Dantienė, Teresė Gečienė.

1981 metais išspausdintas *Greitkelis*; 1985-ais *Jaučio ragai*; 1991-ais *Vilkas iš Galy*; 1995-ais *Angelams vedant, velniams painiojant*; 1997 metais *Meilė žolei*; 2000-aisiais *Baubonis*; 2001-ais *Viešnagė pas Dievą* ir šios lietuviškos knygos metais *Kronikėlės*. Reikia pripažinti, kad tai didelis kraitis lietuvių literatūrai.

Jo kūryba liejasi greitai. Jo palyginimuose dažnai sutinkame įtampą, humorą ir filosofiją, todėl dažnai tenka giliau susimąstyti, norint pagauti jų tikrąją kryptį. Palyginimuose pajuntame savitą Volerto stilių: jie pilni netikėtumų. Įdomus yra ir šis jų išreiškimas: „Stebėti kieno nors gyvenimą – lyg per tankmę brautis“, arba, gavus jo ramesnį išvedžiojimą, skaitome: „Sodini, Zigmai, pomidorą daigą, lieji, prižiūri. Nu-rausta vaisius ir turi. O kokio vaisiaus sulauki iš vaikų?“

Jo romanų tematika įvairi ir spalvinga. Aprašomi įvykiai dažnai keldinami iš praeities, nepalikant nuosalyje lietuviško kaimo, bet nepamirštant ir dabarties.

Rašytojo kūrybinės vaizduotės pagilimui buvo pakviesta Dalia Jakienė paskaityti vieną apsakymėlį iš jo knygos *Kro-*

nikėlės – senų laikų, naujų laikų. Savo ramiu ir taikliu skaitovės tonu ji perdavė „Šnekas apie šunis“. Klausytojai atsiliėpė gausiais plojimais.

Reikšmingos šventės pabaigai buvo pakviestas Philadelphijos LB pirmininkas Daumantas Matulis užrašyti Vytautui Volertui sveikinimo juostą, o pati Aldona Page prisegė padėkos gele. Lietuvių namų Kultūros centro vardu Danutė Surdėnienė

apdovanojo gėlių puokšte rašytojo gyvenimo bendrakeleivę Bronė Volertienę. Labai jausmingais sveikinimais ir linkėjimais prisijungė ir lietuviško radijo – „Bendruomenės balso“ pranešėjų vardu programų koordinatorė Julija Dantienė.

Vytautas Volertas trumpai, bet labai nuoširdžiai, visiems padėkojo už malonų prisiminimą. Pabaigai visi sugiedojė ilgiausių ir laimingiausių metų.

Teresė Gečienė įteikia rašytojui Vytautui Volertui JAV Lietuvių Bendruomenės Kultūros tarybos sveikinimą ir žymenį.

Netekome knygnešių palikuonės

Pirmosios lietuvių beletristės, knygnešių tartininkės Liudvikos Didžiulienės – Žmonos ir uždraustos lietuviškos spaudos platintojo, Sibiro tremtinio Stanislovo Didžiulio dukraitė Halina Didžiulytė-Mošinskienė buvo vienintelė iš jų vaikaitė, gėrai prisimenanti savo senelius ir parašiusi apie juos prisiminimus. Ši knygnešių palikuonė, kaip ir jos seneliai, daug jėgų ir energijos atidavė švietimo darbui, puoselėjo lietuvių tarp išsivijus, savo ilgamete, aktyvia veikla rodė meilę Lietuvai.

Halina Didžiulytė gimė 1911 m. kovo 4 d. Kanske (Krasnojarsko kraštas), tremtinių šeimoje. Tėvams, Serafimui ir Antanui Didžiuliams, grįžus į Lietuvą ir apsigyvenus Panevėžyje, ji lankė Panevėžio gimnaziją. Baigusi studijas Kauno Vytauto Didžiojo universitete, mokytojavo Panevėžio mergaičių gimnazijoje, paskui – Kaune, dėstė prancūzų kalbą bei kitus humanitarinius mokslus. Ištekėjusi už inžinieriaus Algirdo Mošinskio, giminiavosi su Vinco Krėvės-Mickevičiaus šeima, vokiečių okupacijos metais nuo pradžios išgelbėjo tris žydu šeimas. 1944 m. Halina Mošinskienė kartu su vyru, ketverių metų sūnumi ir vienerių metų dukrele, besilaukianti trečiojo kūdikio, pasitraukė į

Vakarų. Nuo 1947 m. apsigyveno Brazilijos sostinėje, San Paulo mieste.

Atsidūrusi emigracijoje, Halina Mošinskienė aktyviai dalyvavo visuomeninėje ir kultūrinėje užsienio lietuvių veikloje. Darbas San Paulo lietuviškoje mokykloje, literatų būrelis, radijo valandėlės lietuviams, bendradarbiavimas *Mūsų Lietuvoje*, *Tėviškės žiburiai* ir kitoje lietuvių išsivijus spaudoje. Įvairiomis progomis ji rašė straipsnius, prabildama ne tik į tautiečių protus, bet ir į širdis. Kūrė ir apsakymus, pjeses, eilėraščius, vertė iš kitų kalbų. Išleido apsakymų rinkinį *Ošiančios pušys*, pjesę *Baltosios lelijos riteris*. Su knyga, su spauda ši knygnešių palikuonė nesiskyrė ir sulaukusi gilių senatvės.

1992 m. vasarą, jau pradėjusi devintą dešimtį metų, Halina Mošinskienė leidosi į nelengvą kelionę: iš tolimojo San Paulo į labai išsiliūtą, atsiminimuose ir sapnuose dažnai regimą, savo tėvų, senelių ir savo vaikystės, jaunystės žemę – Lietuvą. Ypač šviesus, jaudinantis buvo tėvynės-Grizėnėlių sodybos (dabar memorialinis Didžiulių ir knygnešių muziejus) Anykščių rajone aplankymas. Tos viešnagės metu Halina Didžiulytė-Mošinskienė nusprendė padovanoti Anykščių A. Baranauko

ir A. Vienuolio memorialiniam muziejui daugelį metų kartu su vyru kauptą lituanistinę biblioteką, spaudą, korespondenciją su žymiais žmonėmis. Lietuvos Kultūros ministerijos pastangomis, toji siunta pasiekė Anykščius. Kartu su iš San Paulo atkeliavusiomis knygomis, spauda, laiškais, Anykščių muziejui nusiųs globon pateko ir Halinos Didžiulytės-Mošinskienės rankraščiai – beletristika, publicistika, poezija, atsiminimai, dienoraščiai. Šiuo dvasiniu paveldu ji visam laikui grįžo į Lietuvą, reikia tikėtis, kad saugomi rankraščiai, atsiradus galimybei, bus paruošti spaudai, sudėti į knygą. Butų labai gerai, kad nedingtu, pasiektų Lietuvą ir dar likusieji San Paule rankraščiai.

Halina Didžiulytė-Mošinskienė nebesulaukė šiemet Lietuvoje paminėtų 100-ųjų lietuviškos spaudos atgavimo metinių. Ji mirė balandžio 23 d., eidama 94-uosius metus. Palaidota San Paulo kapinėse greta savo vyro, sūnaus. Atgulė amžino poilsio, likimo nublokšta į tolimąją Braziliją, kur praleido daugiau kaip pusę amžiaus.

Netekome taurios lietuviškos puoselėtojos, knygnešių palikuonės, palikusios šviesų atminimą visų ją pažinojusių širdyse.

Milda Telksnytė,
Vyngandas Račkaitis

Iš Lietuvių rašytojų draugijos veiklos

Atkelta iš 3 psl.

Jaunieji kandidatai į LRD-jos narius:

Virginija Aleksandravičiūtė, Vaiva Bučmytė, Sigitas Lukauskaitė, Rikardas Spitrys, Vilija Vakarytė. Jie visi yra laimėję premijas Balio Gaidžiūno patriotinės poezijos konkurse, kurį 2 k. pravedė Lietuvių rašytojų draugija.

Sveikiname prof. dr. Vincą Aurylą Lietuvoje leidinio *Lietuvių egzodo vaikų ir jaunimo literatūros 1945-1990*, vyr. redaktorių, garbingo gimtadienio proga. Esame jam labai dėkingi už rūpestingai atkreiptą dėmesį į užsienio lietuvių jaunimo literatūrą. Antrasis tomas *Lietuvių egzodo vaikų ir jaunimo literatūra 1945-1990* – poezija ir dramos veikalai – išleistas 2004 m. pavasarį. Linkime stiprybės ir ištvermės visuose jo darbuose.

Sveikiname poetę Kotryną Grigaitytę-Graudienę, švenčiančią 92 metų sukaktį, ir poetą dr. Česlovą Masaitį su 90-tuoju gimtadieniu. Abiem linkime dar daug metų.

Prašymas. Rokiškio „Romuvos“ gimnazijos biblioteka prašo Lietuvių rašytojų draugijos narių paaugoti savo knygų su autorių parašais (autografu) ir pasiųsti šiuo adresu: Mokytoja Reda Kisielytė, Autorizuotą knygų biblioteka, Rokiškio „Romuvos“ gimnazija, Tai-

kos g. 17 LT-4820 Rokiškis, Lithuania.

Lietuvių rašytojų draugijos garbės nariai: Dr. Alfonsas Šešplaukis-Tyruolis; prof. dr. Rimvydas Šilbajoris.

Lietuvių rašytojų draugijos valdybos nutarimu skelbiame ir sveikinami šie nauji LRD-jos garbės nariai:

Alė Rūta (Elena Arbenienė); Kazys Barėnas; Kazys Bradūnas; Nyka Niliūnas (Alfonsas Čipkus); Birutė Pukelevičiūtė; Anatolijus Kairys; Juozas Kralikauskas.

Lietuvių rašytojų draugijos suruoštas 2003 m. literatūros vakaras „Pavasaris rudenį“ įvyko 2003 m. lapkričio 29 d. Čikagoje, Čiurlionio galerijoje.

Vakaro programa: Vakaro atidarymas – Stasė Petersonienė, LRD-jos pirm.

Meninis šokis, atliekamas Lino Bulovaitės.

Knygos *Trečia akis* pristatymas. Autoriai: Vitalija Pulokienė, Lina Umbrasas, Sigitas Šulaitis skaitė eiles iš naujos poezijos rinktinės. Dainavo Loreta Umbrasienė, akompanavo Jolanta Baniėnė.

Savo kūrybą skaitė: Vainis Aleksa, Nerijus Aleksa ir Kazys Motekaitis – muzikinė palyda Vainio Alekso kūrybai; Violeta Pakalniškienė; Kornelijus Jazbutis; Audra Kubiliūtė-Dauiienė; Vilimas Zablockis skaitė savo eiles ir pristatė savo meno parodėlę; Julija Švabaitė-Gylienė; Rimvydas Adomavičius; Ona Matuzaite; Algimantas Kežys. Programos vadovė buvo Vitalija Pulokienė. Rengėjų vardu padėkos žodį tarė Stasė Petersonienė.

Stasė Petersonienė
LRD-jos pirm.

Jauniausi XII Tautinių šokių šventės dalyviai, pasirodę šokti, Jono Kuprio nuotrauka.